

NORMAL

ANLIK

e-ISSN: 2717-7378

DiJITAL DERGi

SAYI:12 KISIM:1

**Saç hakkında
Saç-malamalar**

Yazar **Esra Aylin Akalın** yazdı

Saç hakkında Saç-malamalar

Yazan: Esra Aylin Akalın

Çoğu küçük kız çocuğu, upuzun saçları olmasını çok sever herhalde; saçlarını savurdukça "çok havalı olduğuna" olan inancı da pekişir. 7-8 yaşlarındaydım. Annem ve babam bir kasabada yaşadığı ve ben şehirde daha iyi bir eğitim alabileceğim için dedem ve babaannemin yanında kalıyordum. Dedem -ki kendisi çok otoriter, gölgesiyle cümle alemi korkutan birisiydi- uzamış saçlarıma, gözüme giren kâküllerime kafayı takmıştı. Bir gün, ben bırak itiraz etmeyi gık bile diyemeden, beni önüne oturttu ve saçlarımı kelimenin tam anlamıyla budadı! Makas şıklamaları bitince, hemen aynaya koştum. Uzuuun süre aynada kendime baktığımı ve çok çok üzgün olduğumu hatırlıyorum. Allah'ım ne kadar çirkindim! Bir de o saçla ertesi gün okula gitmek ve bir dolu alaylı sözlerle baş etmek durumunda kaldığımı düşünün...

MEFKURE

*"Na zimin okunakarasıca" dedi, fırlattı terliği
Kaçmaya bile çalışmadı Mefkure, buydu tek bildiği...*

*En belirgin özelliği uzunlu kısısalı kaküllü keçeleşmiş saçları,
Zeka özürlü gelmişti dünyaya, işte yegane günahı!*

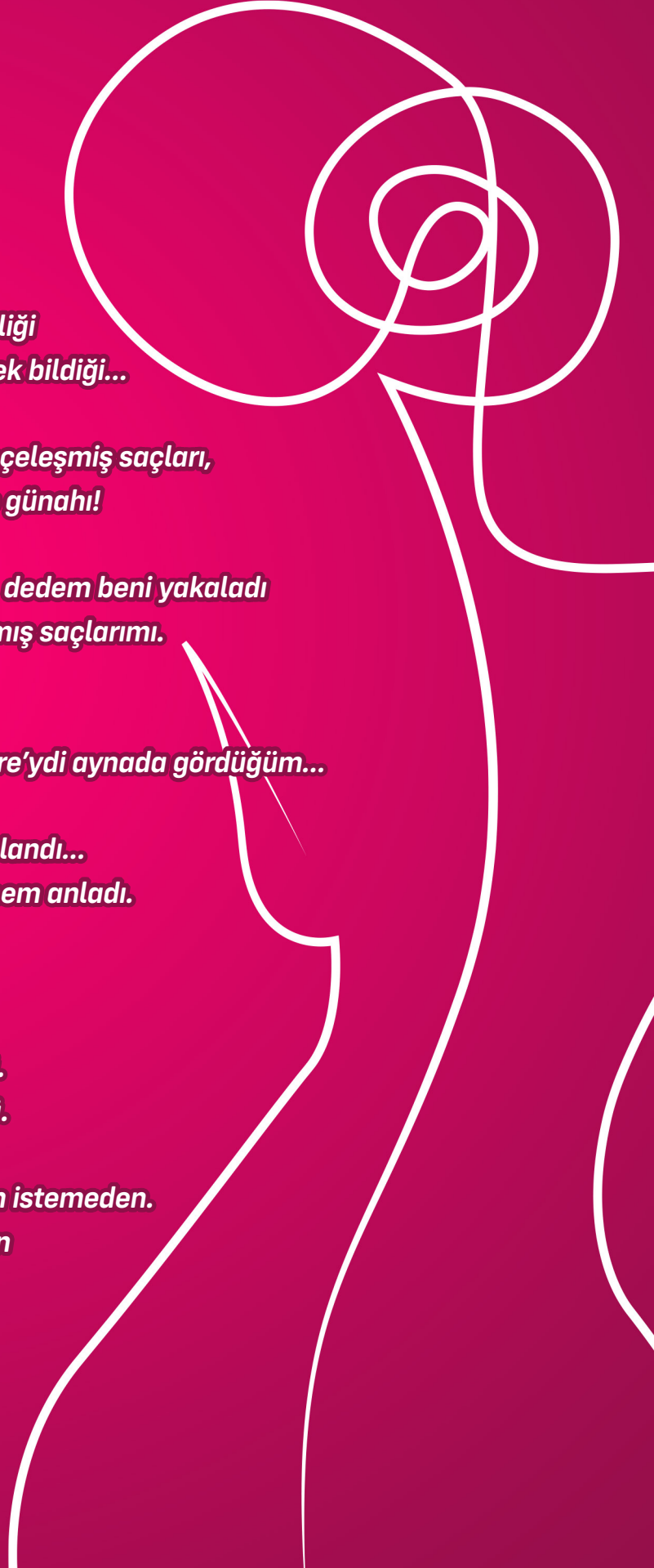
*Babaannem kim bilir hangi işe dalmışken, dedem beni yakaladı
Ve kırpiverdi uçlarından ona göre çok uzamış saçlarımı.*

*Koridora koştum boğazım düğüm düğüm
Hafif alt çenemi çıkarınca dışarıya, Mefkure'ydi aynada gördüğüm...*

*Sonra görüntü buğulandı, buğulandı, buğulandı...
Beni sadece ertesi gün çıkıp geliveren annem anladı.*

*Esas zor olanı, okuldaydı:
En sevdiğim arkadaşım
"kasaba mı kestirdin saçlarını" dedi güldü.
Gözlerim yine buğulandı, yüreğim köpürdü.*

*Şimdi saçlarım uzun, kimse kesemiyor ben istemeden.
Peki ya sen Mefkure, hala kaçmıyor musun
terliklerden?*

“

**Bir yerlerde birileri kadınların saçlarına,
başlarına karışmaya devam ediyor.**

”

Sonra? Sonra büyüdüm. Ama gördüğüm kadarıyla düzen pek değişmedi. Bir yerlerde birileri kadınların saçlarına, başlarına karışmaya devam ediyor. Geçen sene büyük yankı uyandıran **"Unorthodox"** dizisini seyrettiğimde Hasidik Yahudi kadınların evlendiklerinde saçlarını kazıdıklarını ve sosyal ortamlara peruk takarak girdiğini öğrendim. Belli ki evli kadın artık "sahipli"ydi ve cinsel cazibesinin sembolü saçlarını başka erkeklere göstermesi hiç yakışık almazdı. Aklıma yıllar önce seyrettiğim Hint filmi **"Su"** geldi. Filmde 8 yaşında (evet sekiz!) dul kalan kız çocuğunun, o dönem Hindistan'da tüm dul kadınlara yapıldığı gibi saçlarını kazıyıp, asgari yaşama şartları sunulan bir 'aşram'a yollanışı ve buradaki hayatı işleniyordu. Al bir kadının saçını kazıma geleneği daha! Sadece bu kez evlenene değil, kocasını kaybedene. Onlara da "senin erkeğin öldü, e sen de öl" deniyordu demek. Bu sefer mitolojiden bir örnek geldi aklıma, lepiska gibi saçları olan güzeller güzeli Medusa, cazibesi yüzünden yılan saçlı bir canavara dönüştürülmemiş miydi? *(Evet dönüştüren bir kadındı ama sebep bir erkekti)*

Kuyruğu kesilen kediler gibi, neşesi, özgüveni, cazibesi, gücü hadım edilen kadınlar!

Yani, mikro ölçekte benim başıma gelenler aslında coğrafya fark etmeksizin tüm hemcinslerimin kaderi miydi?

Biraz araştırınca gördüm ki patriyarka meğer kadın cinsinin saçlarına hep takılmış; sadece keserek değil her türlü karışarak tahakküm kurarmış;

“

**Saçını ört, saçını kapama!
Saçını beyaz bırak, saçını boya!
Saçını aç, saçını topla!**

”

Dinle, siyasetle, hiçbiri olmadı mı mahalle baskısıyla hep bir sinsi baskı kurar, işin kötüsü bunu kendine hak görürmüş.

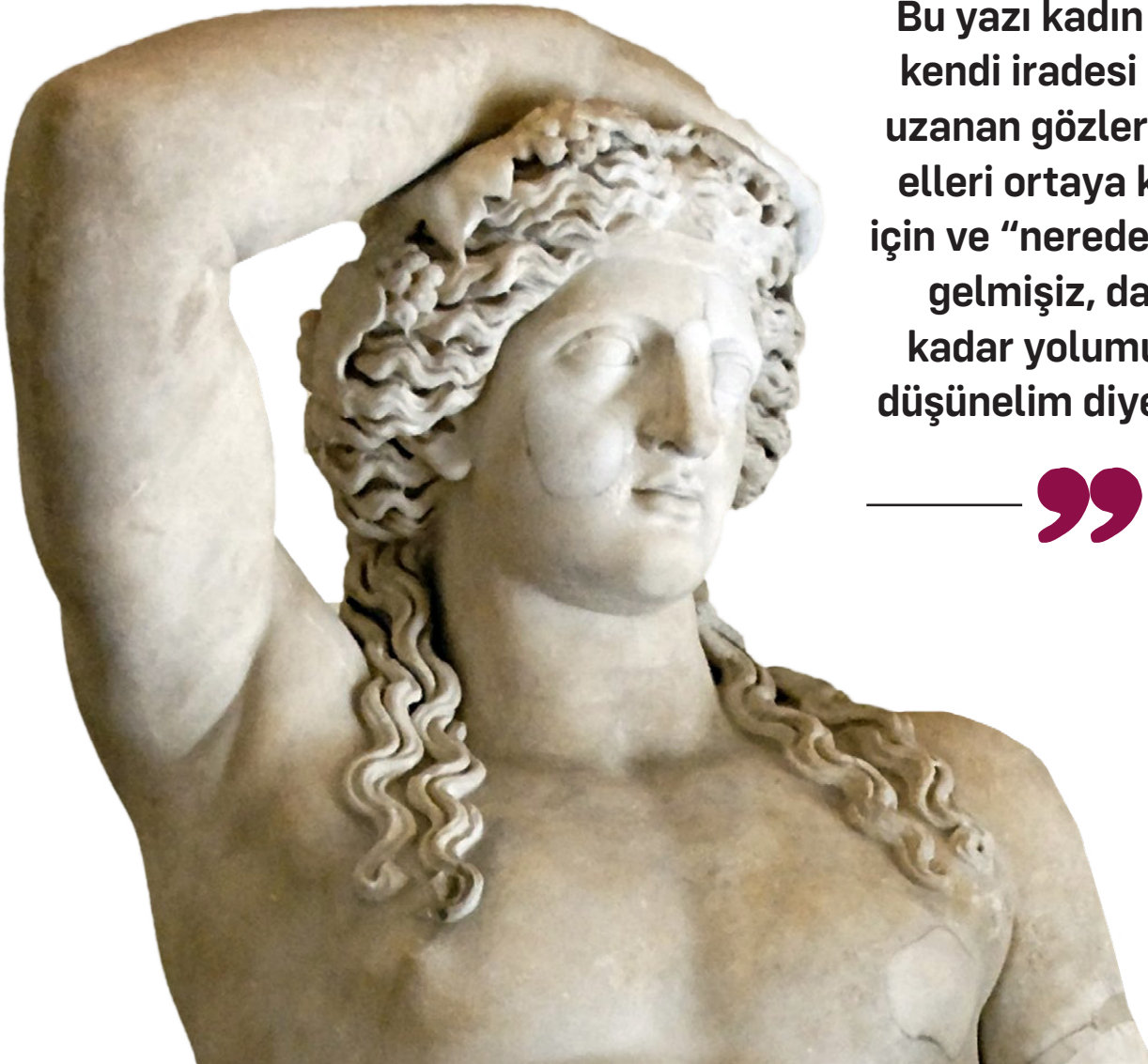
Saç erkeklerde de güç sembolü

Aslında saçın güçle özdeşleştirilmesi kadına özgü bir durum değil. Antropolojik araştırmalar, Afrika, Avustralya, Amerika ve Doğu Hint Adalarındaki ilkel kabilelerde saç kesilmesinin nice işkenceden daha etkili bir cezalandırma ya da istediğini yaptıрма yöntemi olduğunu gösteriyor. Keza Yunan mitolojisinde de benzer bir sembolizme rastlanıyor. Örneğin denizler ve depremler tanrısı Poseidon, Pterelaus'a altın saç vererek onu ölümsüz kılar. Pterelaus'un ölümü ise bizzat kendi kızının âşık olduğu düşman genç uğruna bu saçı koparmasıyla gerçekleşir. Yine mitolojiden bir kahraman olan ve gücünü saçından alan Samson da biricik aşkı Dalila'nın saçını kazımasıyla gücünü kaybeder. Örnekler uzayıp gider ama elbette erkeklerin saçı sakalı bu yazının konusu değil (*Kadınların mitolojide ne kadar kaypak gösterildiği de*).

“

Bu yazı kadın saçına, kendi iradesi dışında uzanan gözleri, dilleri, elleri ortaya koymak için ve “nereden nereye gelmişiz, daha ne kadar yolumuz var” düşünelim diye yazıldı.

”

Kadın saçı eşittir tehlike!

Gelişmekte olan toplumlarda da tarihte de edebiyatta da “kadın saçı” gündemde hep bir yer bulmuş; nasıl olması gerektiğine daima “gücü elinde tutan” karar vermiş. Sümerlerde örneğin tapınak fahişelerine “başınızı örtün” demişler, Asurlularda ise özgür(!) kadınlara. Batı’da 19.yy’da hemcinslerimizin uzun saçlı olması ve ancak evin içinde bile saçlarını sıkı sıkı toplamaları beklenirmiş. Sokakta şapka takarlar, asla serbest bırakmazlarmış. “Cadı” diye yaftaladıkları kadınların -ki eğer yakmadılarsa- saçlarını kestikleri ise hepimizin malumu.

Ne zaman kadın “benim saçım, benim kararım” demiş o zaman işler değişmeye başlamış ve ama elbette bu çok da kolay olmamış. 1872’de Paris’te ilk kadın berberinin açılmasından sonra dahi patriyarkanın uygun gördüğüne riayet etmeyip kendi isteğiyle kısa saçla geçiş ancak 1910’lu yılları bulmuş.

“
E “saçı uzun aklı kısa” diye dalga geçerseniz o da saçını kestiriverir, ne bekliyordunuz ki?
”

“

O günlerde kendisini işaret eden parmakları, “cık cık” yapanları, çelme takanları umursamayanlara bir kez daha şükranla!

”

Erkek egemen topluma bir başkaldırı, eşitlikçi topluma giden bir yol olarak görülen bu saçları kestirme hareketinde, en sembolik kesimlerden biri de herhalde “bob kesim” diye bilinen modeldir. Bu ve takip eden dönemde, kadınlar saçlarını perçemli, ense daha kısa yanlar çene hizasında asimetrik bir kesim olan bu ikonik modelde kestirip barlara gitmeye, içki içmeye, dans edip eğlenmeye ve cinselliklerini özgürce yaşamaya başlamış. Patriyarka da durur mu,

yapıştırmış cevabı! Vay sen misin bana baş kaldıran demiş ve kısa saçlıları ahlaksız, lezbiyen, feminist diye etiketlemiş, dışlamış, iş hayatında önüne engeller koymuş. Ama ok yaydan çıkmış bir kere.

“**Saçını kestiren
bir kadın,
Hayatını
değiştirmek
üzeredir.**”

-Coco Chanel

“

**İlk kadın berberlerinin açılışı ise
İstanbul'da 1917 yılına denk geliyor.**

”

Türkiye'de durum

Bizim tarihimizde de her dönemde genelde kadın saçına makas vurulmasının makbul sayılmadığını görüyoruz. Eski Türkler'de anaerkil dönemde kadını erkekten üstün kılan şeyin saçı ve doğurganlığı olduğuna inanılır, saçlar bu yüzden uzun bırakılmış. Hatta sonraki dönemlerde bu yüzden erkek

şamanlar da kadınlara öykünüp saçlarını uzatıp, giysilerine saçı simgeleyen uzun tüy veya kurdeleler bağlamışlar. Ne zaman ki ataerkil düzene geçilmiş, o zaman uzun saç devam etse de örerek, toplayarak zapturapt altına alması hatta İslamiyet'le birlikte başını kapaması gündeme gelmiş.

II. Meşrutiyet döneminde batının etkisiyle saray kadınları arasında başı açmak ve saçlara şekil vermek moda olmuş. İlk kadın berberlerinin açılışı ise İstanbul'da 1917 yılına denk geliyor. 1923'te Cumhuriyet'in ilanı ile birlikte başlayan modernleşme hareketiyle saçlara şekil vermek daha geniş kitlelere yaygınlaşmış. Kısa saçın ise Batı'nın etkileriyle bu dönemlerde başladığı düşünülüyor.

“

“Ay daha çok gençsin. Yaşlı göstermiş. Boyasana!”

”

Peki ya beyazlar?

Kadın saçı deyince, karışanın bol olduğu bir diğer kanayan yara da “beyazlayan saçlar”! 1920lerde kısa saçlı kadınlara uygulanan iş hayatında dışlama günümüzde kır saçlı kadınlar için geçerli desek, pek yanlış olmaz. Siyasette, kurumsal hayatta kır saçlı erkekler bolca varken, neden kır

saçlı kadınları göremiyoruz? Elbette saçları beyazlamadığından değil! Çünkü çalışan kadın saçını boyar. Bu onun bakımlı ve özenli olduğunun göstergesidir. Say ki boyamama hakkını kullanmak istesin, “Ay daha çok gençsin. Yaşlı göstermiş. Boyasana!” sözleri havada uçuşur.

Bizim kültürümüzde de olduğu üzere kına gibi doğal boyalar çok eskilere uzansa da sentetik saç boyası çok da eski değil, 1900'lerde keşfedilmiş.

Saç boyama nasıl ve ne zaman başlamış dersiniz? Bizim kültürümüzde de olduğu üzere kına gibi doğal boyalar çok eskilere uzansa da sentetik saç boyası çok da eski değil, 1900'lü yıllarda keşfedilmiş; yaygınlaşması ise ancak 1950'leri bulmuş.

Hollywood'un da devreye girmesiyle beyaz saç tü kaka, boyalı saç havalı hale gelmiş; erkeklerde kırılmış saç olgunluk ve karizmayla ilişkilendirilirken, orta yaşlı kadınlarda bakımsızlık ya da marjinalite olarak sayılır olmuş. Biraz ikiyüzlülük değil mi? Bu sebeple de kadınlara beyaz saç ancak iş hayatından elini eteğini çektikten, torun torbaya kavuştuktan sonra uygun görülmüş.

Neyse ki hem doğallığı tercih eden kadınların artması hem de beyaz ya da gümüş rengi saçların moda olması imdadımıza yetti. Pandeminin de bir katalizör görevi görmesiyle boyasız, doğal kırılmış saçlı kadınları daha çok görmeye başladık.

“

Bu yazının “erkek düşmanlığı” olarak algılanmasını istemem. Benimki küçükken yaşadığım bir kalp kırıklığını tamir etmeye çalışırken, fark ettiğim adaletsizlikleri aktarmak, durum tespiti yapmak... Herkes kendi saçıyla, kılıyla meşgul olsa ve başkasına karışmasa daha iyi değil mi? Bu yazıyı okuyanlar arasında -ister kadın ister erkek olsun- bir kişi bile bir kadının kırılan saçlarına, kısalığına, uzunluğuna, baş örtüsüne bakıp dudak bükmekten vaz geçse kâr sayarım.

”

Sözlerime son verirken tüm dünyadaki kız kardeşler kol kola verip Wyndreth Berginsdottir'e ait Savage Daughter (Vahşi Kız) şarkısını söyleyelim isterim.

Ama "saçımı kesmeyeceğim" kısmına tatlı bir "**İSTERSEM**" ekleyebiliriz!

I am my mother's savage daughter

The one who runs barefoot

Cursing sharp stones

I am my mother's savage daughter

I will not cut my hair

I will not lower my voice

Ben annemin vahşi kızayım

Yalın ayak koşturup

Keskin taşlara küfreden

Ben annemin vahşi kızayım

İSTERSEM, Saçımı da kesmeyeceğim

Sesimi de alçaltmayacağım!

Esra Aylın Akalın Kimdir?

1974 yılında Konya’da doğdu. Ortaokul ve lise eğitimini Hüseyin Avni Sözen Anadolu Lisesi’nde, üniversite eğitimini ise Boğaziçi Üniversitesi Ekonomi bölümünde tamamladı.

Komili Sabun Kozmetik’te 2 yıl ve Eczacıbaşı Yapı Grubu’nda (Vitra) ise 6 yıl pazarlama alanında çalıştı. Sonrasında 10 yıl anaokulu işletmeciliği tecrübesi oldu.

2013 yılından bu yana profesyonel olarak yazıyor. 2012-2014 yılları arasında fikir annelerinden biri olduğu ve telif geliri farklı derneklere bağışlanan Kadın Mektupları Üçlemesi İmza: Kızın, İmza:Karın ve İmza:Ben kitaplarını hazırlayan ekipte yer aldı. Mart 2018’de ise yine bir sosyal sorumluluk projesi ve kadın kolektif kitabı olan “Bi’ Arkadaşın Başına Gelmiş” kitabını derledi.

Ottoloyo! adında Mine Çakır ile birlikte yazdığı ve 2 kitabı raflarda olan bir çocuk kitabı serisi var. Çocukların tarihimizi coğrafyamızı, kültürel değerlerimizi eğlenerek öğrensin diye yola çıktığı bu seride, OttoDON gezegeninin kayıp liderini arayan minik uzaylılar, ipuçlarını izleyerek karış karış Türkiye’yi dolaşıyorlar.

Halen metin yazarlığı hizmeti vermeye, çocuk kitabı yazmaya, hikayeler anlatmaya devam ediyor.

SANATTAN
— NE —
HABER?

DİASPORA ULUSLARARASI KISA FİLM FESTİVALİ'NE BAŞVURULAR BAŞLADI

Tarihsel süreç içerisinde farklılaşan ve çeşitlenen diaspora topluluklarını, sinemanın sanatsal üretim gücüyle birlikte yansıtmaya hedefiyle 27-29 Ağustos 2021 tarihlerinde Atlas Sineması'nda gerçekleştirilecek olan Diaspora Uluslararası Kısa Film Festivali'nin başvuruları başladı. Başvurular 30 Temmuz 2021 tarihine kadar festivalin web sitesi

www.diasporafilmfestival.com

üzerinden yapılabilecek.

BU SON ŞANSIMIZ MI? FİLM GÖSTERİMLERİ DEVAM EDİYOR

SALT'ın, iklim değişikliğinin insana ve dünyaya etkilerine dikkati çekme amaçlı 'Bu son şansımız mı?' gösterim programı yedinci yılında Garanti BBVA desteğiyle gerçekleştiriliyor. Çevrimiçi film gösterim programının 2021 seçkisi, 21-27 Haziran haftası yönetmen François-Xavier Drouet'in Le temps des forêts [Ormanların Zamanı] gösterimiyle sanat ve doğa severlerle buluşuyor. Güncel film takvimini <https://saltonline.org/tr/agenda> adresinden takip edebilirsiniz.

AKUT'TAN, "ÜÇ BOYUTLU" TEMEL İLK YARDIM HİKAYE KİTABI

25. yılını kutlayan AKUT, "Bana Bunu AKUT Öğretti" isimli, çocuklar için üç boyutlu animasyon izlenme olanağı sunan hikaye kitapçıklarından oluşacak "Artırılmış Gerçeklikli (AR+) Eğitim Serisi'nin ilkinin yayınladı. Türkçe ve İngilizce olarak hazırlanan serinin ilk kitabı [Akut Mağaza web](http://AkutMağazaWeb) sitesinde satışa sunuldu.

"NİYETLER" SERGİSİ AKBANK SANAT'DA

Akbank Sanat ve Açık Diyalog İstanbul iş birliğiyle düzenlenen "Çağdaş Sanat ve Küratörlük" 2019-2020 sezonu seminer programı tamamlandı. Türkiye'de şimdiye kadar geliştirilen ilk uzun süreli ve kapsamlı eğitim programı katılımcılarının bitirme projeleri ise 22 Haziran- 16 Ağustos 2021 tarihleri arasında Akbank Sanat'ta 'Niyetler' isimli sergi ve etkinlik serisi ile sanatseverlerle buluşuyor.

KİTAP KÖŞESİ

Feminizm Herkes İçindir - Tutkulu Politika

"Feminizm Herkes İçindir"de bell hooks, popüler kültürde ve medyada feminizm hakkında üretilen yanlış tanımların üzerine gidiyor. Feminizmin yalnızca "erkek karşıtlığı" olduğu yönündeki önyargıları kırmayı amaçlıyor. Bizlere feminizmin, "cinsiyetçiliği, cinsiyetçi sömürüyü ve baskıyı sona erdirmeye çalışan bir hareket" olduğunu hatırlatıyor. Bell hooks, kadın dayanışmasını hayata geçirebilmek için kadınlar arasındaki iktidar ilişkilerini tartışmaya açıyor ve erkekler kadar kadınları da cinsiyetçi pratikleriyle yüzleşmeye davet ediyor. Feminizmi ırk, sınıf ve etnisite bağlamında yeniden ele almayı öneriyor.

Bell Hooks

Hazırlayan: Ali K. Saysel, Esra Aşan
Yayınevi: BGST Yayınları

ANLIK NORMAL MÜZİK

The Flesh Failures (Let the Sunshine In) / Hair Musical Soundtrack
Galt MacDermot, Tom Pierson

Söz-Müzik: Galt MacDermot, Gerome Ragni, Jim Rado

ANLIK

NORMAL
DİJİTAL DERGİ

Normal bir dijital dergi

Normal olan, boş kalınca bir şeyler okumak
Bazı anlarda da en önemli ihtiyaç doğru bilgiyi okumak
Okumak normal ama, sıradan olmamalı
Anlık ortaya çıkan bilgi ihtiyacını normal bir şekilde karşılamak istedik
Bilgi vermek dışında tek derdimiz var, normal olmak, normalleşebilmek.
Sıradanlaşan anormallikleri anlatabilmek.
Normal derken ne kastettiğimizi aşağıda kısaca özetlemeye çalıştık ancak,
daha da kısası, ideolojik körlük barındırmayan demek yeterli.
Bu anlık bu kadar...

NEDEN ANLIK?

Şu anda neye ihtiyaç varsa ona cevap verdiği/vereceği için...
Anın ihtiyacı olan bilgileri içerdiği için...
O anlık ruh halimizin yansıması...
veya o anlık tepkimiz...

NEDEN NORMAL?

Normal olanın, olması gerekenin eksikliğini çektüğümüz için...
Popüler olan normal olandan uzaklaştığı için...
Popüler olana dair konuşulanlar normal olmaktan çıktığı için...
Moda, trend kelimelerinin tarif ettiği şeyler normallikten çok uzaklaştığı için...
Sıradanlaşan anormallikleri fark etmek gerektiği için...
Marjinallik normal sanılmaya başladığı için...
Normal olanlar, kendini marjinal sanmaya başladığı için...
Normal olanlar sesini kesip konuşmadığı için...
Marjinaller konuşup normalleştiği için...
Anormalin normalleşmesini anlatabilmek için...
Anormalliğin sıradanlaşması normal olmadığı için...
İdeolojik körleri okumaktan sıkıldığımız için...

Sahibi

Aabir Yayın Dağıtım Danışmanlık Eğitim ve
Araştırma Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
ve Genel Yayın Yönetmeni
Hilmi Atıl Ünal

Görsel Tasarım:
Serkan Korkmaz / Lagalugacılar

Dijital Altyapı ve Uygulama:
Lagalugacılar
www.lagalugacılar.com

İletişim Adresi

Kısıklı Mahallesi, Alemdağ Caddesi,
No:60 F Blok, Daire 7
Üsküdar / İstanbul

Tel: +90 0216 521 60 11
Email: info@normaldergi.com

Aabir Yayın Dağıtım Danışmanlık Eğitim ve
Araştırma Hizmetleri Ticaret Anonim Şirketi
Ticaret Sicil No: 930524
Vergi Dairesi: Ümraniye VD.
Vergi No: 0012081908
Mersis No: 0001208190800001